

Tijmen Klein Gildekamp dacht aan water, aan een koel glas, aan een badkuip waarin hij zich helemaal onder zou kunnen dompelen, of, liever nog, aan de zee.

Het huis waarin hij zich bevond lag in het zinderende, hier en daar licht glooiende, maar verder vlakke gebied tussen Sevilla, Mérida en Badajoz, waar je reizigers van verre kon zien aankomen, waar klompen steen als verweerde beelden in het lege landschap de wacht hielden: het goudgerande, kurkdroge hart van Andalusië. De dorpen lagen geïsoleerd, met kerktorens als masten van gestrande schepen.

Het gehucht in de buurt was niet meer dan een kruispunt in een slechte spaghettiwestern, met een kleine supermarkt waar hij zijn boodschappen deed. Een winkel waar bloedworsten met rijst erin lagen uitgestald, grote, vreemd gevormde broden, verse olijven en zware, donkere wijn die aan je glas bleef hangen als je het walste. Alles was typisch Spaans, alleen het landschap oogde als het decor van een spaghettiwestern. Ooit waren de bossen hier gekapt voor schepen om Amerika te ontdekken.

Hij bevond zich ver van doorgaande wegen. Niemand kende hem hier. Bijna niemand. Van tijd tot tijd verbeeldde hij zich dat de buurman, een schaapherder, hem met zijn kijker gadesloeg. Vanuit zijn geopende slaapkamerraam blikkerde er soms iets in het zonlicht. De buurman was de enige met wie hij sprak, zijn huisbaas. Ook hem had hij vooruitbetaald. Een maand. Hij nam voorschotten op zijn leven. Nu het nog kon.

In de Nederlandse stad waar hij gewoond had, wisten de mensen dat hij spoorloos was. Maar niet waarom. Hij was spoorloos omdat hij spoorloos wilde zijn, de mensen te dichtbij kwamen. Verdwijnen was de enige mogelijkheid om te zien wat werkelijk van waarde was. Hij was twee keer in zijn leven gevlucht. Dit was de tweede keer. De reden was dezelfde: hij vluchtte om wie hij níet was.

Hij zette de pen op het papier. Dat was het enige geluid in het Spaanse huis: die krassende pen.

‘U moet niet alles wat ze over me zeggen geloven, hoor. Die dingen gaan een eigen leven leiden. Maar ik heet wel naar mijn vader. Ik heb zijn naam geërfd. En zijn geschiedenis.’

De geschiedenis van zijn vader lag in Nijmegen. En zelf had hij de tweede helft van zijn eigen leven in Arnhem gewoond. Aan een singel langs het spoor. Singel! Een overdreven naam voor de straat. Zijn uitzicht had zich beperkt tot een aantal betonnen kantoorkolossen, een spoorlijn op een hoog talud, en zes bomen. De treinen reden zowat dóór de woonkamer. Ook daar was hij aan gewend geraakt.

Op winterdagen, als er nog geen blad aan de bomen zat, vertoonden zich in het licht van de kantoorramen aan de overzijde van het talud de tikpoezen. Achter zijn bureau gezeten kon hij rechts naast het gebouw met de kantoormeisjes nog net een stukje van de Eusebiustoren zien.

Links van de kantoren stond een zendmast waarvan hij zich – hypochondrisch als hij was – jarenlang had afgevraagd of de straling kwaad kon. Acht jaar eerder was een goedaardige vorm van kanker van zijn gezicht gesneden.

’s Avonds viel er een diepe stilte over de straat, die alleen doorbroken werd door de cadans van zware goederentreinen of het snorren van een eenzame pizzakoerier. ’s Nachts pisten de mannen die terugkwamen uit de stad tegen het hek langs het talud en regelmatig zag hij ’s morgens nieuwe graffiti op de pilaren die de flat ondersteunden.

Op de hoek van de straat bevond zich een bordeel, Natasha Privé, waar iedere ochtend om exact tien uur, behalve op zondag, twee blonde vrouwen door een neger in een zwarte cabrio werden afgeleverd, en halverwege de straat zat het autobedrijf waar hij zijn vaders auto verkocht had. Er stonden kleine beneden- en bovenhuizen en één flatgebouw, van zes verdiepingen. Daar had hij gewoond. Aan de achterzijde van de bovenste verdieping kon je nog net de kruinen van het Sonsbeekpark zien.

Het park waar je bij regenachtig weer helemaal alleen kon ronddwalen. Als je in het park startte, kon je bovendien via het aanpalende Zypendaal, langs het kasteel in de vijver, de Veluwe bereiken. Zelf was hij een keer, terwijl de regen met bakken uit de hemel kwam, te voet tot Wolfheze gekomen.

Het Sonsbeekpark, waar hij bij zonnig weer zijn krant had gelezen op het terras van De Palatijn. Dat terras was negen jaar geleden de laatste plaats geweest waar hij met zijn vader had afgesproken. Een paar dagen later was hij dood.

Elke Arnhemse schrijver had in de buurt van het park gewoond. Johnny van Doorn aan de ene kant. Jan Greshoff aan de andere zijde. De namen regen zich er als een lint aaneen: Conny Braam, Johan van der Woude, Jean Dulieu, H  l  ne Swarth...

De ingang aan de Apeldoornseweg met de twee portierswoningen had wel iets Engels. Jacob van Lennep noteerde in 1823 in zijn reisdagboek:

Onberekenbare schatten worden hier besteed. Bergen worden vereffend, dalen verhoogd, twee straatwegen aangelegd, vijvers en waterpartijen gegraven, beken geleid, huizen gebouwd of veranderd, oranjerieën in orde gebracht, hardstenen broeibakken tegen de hoogtens geplaatst, in een woord, alles is hier weelde en grootheid.

De singel was de lelijkste straat van de kleine buurt, die tegen het park lag geplakt. De mooie huizen lagen om de hoek, aan de Apeldoornseweg. Tijmen had in de flat gewoond. Op vijfendertig vierkante meter.

Daar was hij pas werkelijk alleen geweest. Zo alleen dat hij bijna tegen de muren vloog, als een gekooid dier. Maar het was de enige mogelijkheid om te schrijven. Om te worden wie hij werkelijk was. Om anders te schrijven dan hij ooit had gedaan. Daar schreef hij zijn roman. Zijn dichtbundel.

Het had twaalf jaar geduurd. Zelden had hij de tijd bijgehouden. De tijd was een bijkomstigheid. Soms doodde hij de middag met een bezoek aan de Rembrandtbioscoop om de hoek. Hele middagen in lege bioscopen. Zijn voorkeur voor romantische komedies vertelde hij aan niemand.

Hij schreef aan zijn bureau. Op een computer die zo oud was dat hij op het eind nauwelijks nog teksten kon uitwisselen. Zijn bijlagen waren onontcijferbaar.

Onder zijn bureau bevond zich een gat, door de vloerbedekking heen en in het beton. Jaren van schuiven met zijn voeten hadden een ravage aangericht. Soms maakte hij zich zorgen dat hij met zijn voeten bij zijn benedenburen zou terechtkomen.

Over zijn eenzaamheid sprak hij met niemand. Ook niet over de charme ervan. Dat het de mogelijkheid bood om boeken te schrijven. De onmetelijke leegte die door niemand werd doorbroken.

Hij was nooit bang geweest voor het gevaar. Gevaarlijke dingen had hij voldoende gedaan. Het gevaar had altijd onderdeel uitgemaakt van zijn leven. Soms leek het alsof het gevaar ervoor zorgde dat hij leefde. Hij zocht het op. Ook in het schrijven zocht hij het op. Gelogen had hij nooit. Hij kon het niet. Het was slechts de chaos die hij had willen bezweren.

Toen hij net uit het leger was, had hij een halfjaar doorgebracht met het lezen van boeken. Schrijven was lezen. Hij had zich voorgenomen te lezen tijdens kantooruren. Voor hij het wist, las hij boeken tijdens kantooruren zoals anderen op kantoor zitten tijdens kantooruren. Hij hield een lijst bij met titels van de boeken die hij had gelezen. En met het lezen kwam het schrijven. Het schrijven overspoelde hem.

Hij had zijn eigen eenzaamheid gemaakt. De flat werd zijn schrijfplek. Hij had zich er opgesloten. Soms was hij bang geweest dat hij onder zijn boekenkasten zou worden bedolven. Twaalf jaar had hij nodig gehad om te zeggen wat hij nu zei in zijn dagboek. Het schrijverschap was onontkoombaar. Zelfs al was hij helemaal alleen.

Jarenlang hield hij alles verborgen. Onderduiken was het beste. Soms was het bijna niet uit te houden. Hij deed boodschappen, trof vrienden in het café, maar eigenlijk was hij ondergedoken. En in die onderduik was het een puinhoop. Het huishouden van een man alleen is een permanente crisis van fruitvliegjes en oude wijn, constateerde hij.

Ongeveer zes keer per jaar ontving hij bezoek. Hij had een dichter gekend die vond dat je niet meer dan zes goede gedichten per jaar kon schrijven. Hij had dat gehad bij bezoek. Zes keer per jaar, dat was net te doen. En dat was inclusief de meteropnemer. Zelfs zijn verjaardag vierde hij buitenshuis. ‘Omdat mijn flat tevens mijn werkplek is,’ zei hij. Maar het ging gewoon om blinde paniek.

In het laatste jaar dreigde er voortdurend gevaar van vrouwelijke visite. Van lezeressen die wilden zien waar hij woonde. Dat was v  r Angel verscheen. Die maakte de puinhoop niets uit. Zei ze. Nu hij erover nadacht was ze er   n keer geweest. Zij woonde ‘ruimer’, vond ze.

Zijn flat aan de singel was nog altijd zijn officiële adres. Hij had de huur drie maanden vooruitbetaald in de hoop dat alles dan voorbij zou zijn. Alles.